IDEKASSEN

Ro, trivsel og højere faglighed

# MÅNEDSOPGAVER

# DECEMBER

## Hæfte 2



Læsning · ordleg · vinter · fantasi

**Navn:** _____

© Idekassen / Opgavekassen

Al kopiering, analogt og digitalt, af dette materiale eller dele deraf er tilladt i henhold til undervisningsinstitutionens aftale med Copydan Tekst & Node. Kopiering, der går ud over begrænsningsreglerne i aftalen med Copydan Tekst & Node, kan alene finde sted efter forudgående aftale med licensgiver. Idekassen udvikler selv tekst og illustrationer samt fremstiller/køber billeder.



# 1 · Sporene ved skuret

**Læs teksten. Du skal arbejde med den på næste side.**

### FORTÆLLING

Det havde sneet om natten. Da Alma kom ud i skolegården, var de grå fliser blevet hvide. Ved redskabsskuret stod Yusuf og kiggede ned. En række små spor gik fra hegnet til døren. Sporene stoppede ved en sæk med fuglefrø.

"Det må være en ræv," sagde Yusuf. Alma satte sig på hug. "Men der er jo ikke fire poter. Se, der er små streger ved hvert aftryk." De fulgte sporene langs muren. Bag en kost sad en rødhals og hakkede i et frø. Der var hul i sækken, og frøene lå spredt på jorden.

Yusuf lo. "Vores farlige ræv har fjer!" Alma hentede pedellen, som satte sækken ind. Han fandt også en lav skål til nogle af frøene. Den stillede de et roligt sted ved hækken. De lod fuglen være og gik tilbage til klassen.

Efter frokost var der kommet nye spor rundt om skålen. Denne gang tog børnene en bog om fugle med ud. De ville undersøge, om alle sporene var fra den samme slags fugl. Alma tegnede et aftryk i sin notesbog. Yusuf skrev datoen: 6. december.



Læs teksten igen, hvis du får brug for det, når du svarer på næste side.


© Idekassen / Opgavekassen



# 2 · Forstå fortællingen

**Find oplysninger i teksten på side 2. Svar med hele sætninger.**

**1. Hvad opdagede Yusuf ved redskabsskuret?**

**2. Hvorfor troede Alma ikke, at sporene var fra en ræv?**

**3. Hvad havde lokket rødhalsen hen til skuret?**

**4. Hvad gjorde børnene og pedellen ved fuglefrøene?**

**5. Hvorfor tog børnene en fuglebog med ud efter frokost?**

**6. Find et sted, der viser, at børnene er nysgerrige. Forklar dit valg.**


© Idekassen / Opgavekassen



# 3 · Ordjagt i december

**Find ordene mod højre, nedad og diagonalt ned mod højre.**

| Z | S | Æ | C | D | E | C | E | M | B | E | R | I | Q | R |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Y | V | B | T | Æ | D | W | M | E | G | R | A | N | P | J |
| A | V | I | N | T | E | R | Æ | S | T | V | N | I | W | B |
| H | S | G | K | E | F | G | S | T | J | K | Æ | L | K | E |
| Z | D | K | W | H | Æ | W | W | J | Q | U | I | Q | H | Z |
| X | Å | A | Ø | Å | I | Å | Å | E | Y | I | Z | W | U | E |
| Z | Æ | X | L | J | C | U | Å | R | Å | P | F | I | R | E |
| Å | S | D | Æ | V | T | X | U | N | Z | F | P | C | F | M |
| B | N | K | V | S | K | E | U | E | H | F | W | U | C | W |
| N | E | A | A | D | K | A | R | F | E | F | I | G | U | V |
| A | T | Ø | N | Q | L | U | K | A | R | I | R | W | A | C |
| I | G | Q | T | W | U | Ø | F | A | V | O | M | L | B | P |
| Q | E | S | E | F | C | U | S | C | O | C | S | P | Y | N |
| E | G | Q | R | O | I | V | L | Q | N | Ø | K | T | B | S |
| P | V | O | N | A | A | Q | Z | J | Å | M | N | C | G | O |

DECEMBER
FROST
LUCIA
STJERNE
VINTER
VANTER
LYS
SKØJTER
SNE
KÆLKE
KAKAO
GRAN

Sæt et lille kryds ved ordene, efterhånden som du finder dem.


© Idekassen / Opgavekassen



# 4 · Bogstaver i vinterrod

**Flyt rundt på alle bogstaverne. Brug ledetråden til at finde ordet.**

| | |
|---|---|
| **SEN** | Hvid nedbør, der kan lande på jorden. |
| **LEKÆK** | De kan glide ned ad en snebakke. |
| **ØJETKS** | Fodtøj med en klinge til isen. |
| **ASRSKLNY** | En krans med lys. |
| **OFSRT** | Når temperaturen er under nul grader. |
| **ENRVIT** | Årstiden efter efteråret. |
| **ALUCI** | Fejres den 13. december. |
| **KAAKO** | Varm drik med chokolade. |
| **NNSMEAD** | En figur bygget af sne. |
| **EDCERMBE** | Årets sidste måned. |


© Idekassen / Opgavekassen



# 5 · Decemberkrydsord

**Læs ledetrådene. Skriv ét bogstav i hvert felt.**

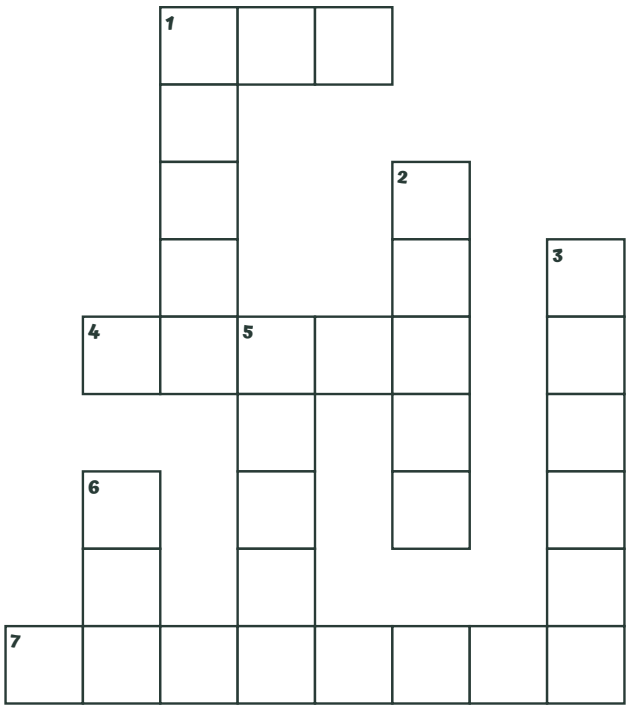


## Vandret

1. Det modsatte af mørke. (3)
4. Varm drik med chokoladesmag. (5)
7. Årets sidste måned. (8)

## Lodret

1. En tradition den 13. december. (5)
2. Kulde med temperatur under nul. (5)
3. De varmer dine hænder. (6)
5. De kan glide ned ad en snebakke. (5)
6. Hvid nedbør fra skyerne. (3)


© Idekassen / Opgavekassen



# 6 · Navneord (substantiver) i vintertøj

**Bøj navneordene. Første række er et eksempel.**

| En / et | Den / det | Flere | Alle |
|---|---|---|---|
| en vante | vanten | vanter | vanterne |
| et lys | | | |
| en fugl | | | |
| et spor | | | |
| en stjerne | | | |
| en hue | | | |
| et træ | | | |
| en bog | | | |

**Vælg ét ord fra tabellen, og brug det i en hel sætning.**


© Idekassen / Opgavekassen



# 7 · I dag, i går og før

**Bøj udsagnsordene (verber). Første række er et eksempel.**

| Navneform | Nutid | Datid |
|---|---|---|
| at lege | leger | legede |
| at synge | | |
| at fryse | | |
| at tænde | | |
| at finde | | |
| at gå | | |
| at skrive | | |
| at se | | |

**Skriv en sætning med et af ordene i datid.**


© Idekassen / Opgavekassen



# 8 · Kold, koldere, koldest

**Gradbøj tillægsordene (adjektiver). Første række er et eksempel.**

| Grundform | Højere grad | Højeste grad |
|---|---|---|
| kold | koldere | koldest |
| varm | | |
| lys | | |
| mørk | | |
| stor | | |
| lille | | |
| lang | | |
| god | | |

**Vælg ét ord fra tabellen, og brug det i en hel sætning.**


© Idekassen / Opgavekassen



# 9 · Find antonymer

**Antonymer er ord med modsat betydning. Brug hvert svarord én gang.**

kort · fuld · langsom · varm · let · gammel · lys · lukket · tør · larmende

1. kold _____
2. mørk _____
3. våd _____
4. åben _____
5. lang _____
6. tung _____
7. stille _____
8. tom _____
9. hurtig _____
10. ny _____

**Skriv en sætning med to ord, der er antonymer.**

_____

_____


© Idekassen / Opgavekassen



# 10 · Lucia i december

**Læs teksten. Du skal arbejde med den på næste side.**

## FAGTEKST

Den 13. december fejrer mange lucia. Et luciaoptog består af mennesker, der går sammen og synger. De har ofte hvide dragter på og bærer lys. Forrest går der tit en person med en krans med lys på hovedet.

Det luciaoptog, som mange kender i dag, er især udviklet i Sverige. Traditionen har forandret sig gennem tiden. Nogle optog har også stjernedrenge med høje hatte og stjerner. Skoler kan lave deres egne udgaver.

Lucia er navnet på en kristen helgen. I dag kan et luciaoptog både handle om en gammel tradition og om at mødes om sang og lys i december.

**Skriv tre nøgleord, der hjælper dig med at huske teksten.**

| | | |
|---|---|---|
| _____ | _____ | _____ |



Læs teksten igen, hvis du får brug for det, når du svarer på næste side.


© Idekassen / Opgavekassen



# 11 · Lys, sang og tradition

**Brug teksten på side 11, og skriv med dine egne ord.**

**1. Hvilken dato fejres lucia?**

**2. Nævn to ting, deltagerne ofte har på eller bærer.**

**3. I hvilket land er det kendte luciaoptog især udviklet?**

**4. Hvordan kan et luciaoptog se forskelligt ud fra sted til sted?**

## Skab en tradition

Forestil dig en ny decembertradition på skolen. Hvad skal den hedde, og hvad skal man gøre?


© Idekassen / Opgavekassen



# 12 · Farver på ordklasserne

**Farvelæg hvert felt efter ordklassen. Brug lyse farver, så ordene kan læses.**

**Navneord (substantiver): blå**

**Udsagnsord (verber): grøn**

**Tillægsord (adjektiver): gul**

| | | | |
|---|---|---|---|
| kakao | mørk | lyser | vanter |
| finder | lille | lang | blød |
| varm | iskold | synger | kælk |
| fryser | stjerne | kold | hopper |
| læser | tegner | tænder | fugl |
| spor | krans | snemand | hvid |

**Vælg to ord, og brug dem i hver sin sætning.**


© Idekassen / Opgavekassen



# 13 · Sprogdetektiven

**Sæt ring om det rigtige ord, og skriv det i sætningen.**

### 1. pake / pakke

Vi skal åbne en _____ .

### 2. skøjter / skøjder

Vi tager _____ på ved skøjtebanen.

### 3. hygge / hyge

Vi skal _____ os med en bog.

### 4. stjerne / stjærne

En _____ lyser på himlen.

### 5. snefnug / snefnuk

Et _____ lander på min jakke.

### 6. vanter / venter

Mine _____ er våde.

### 7. lygte / lykte

Vi tager en _____ med i mørket.

### 8. tænder / tæner

Vi _____ lysene i vinduet.

Ekstra: Forklar et af dine valg til en anden - eller skriv forklaringen på et ark.


© Idekassen / Opgavekassen



# 14 · Et vinterdigt med sanser

**Saml ord og idéer. Skriv derefter dit eget digt.**

**Jeg ser …** _____

**Jeg hører …** _____

**Jeg mærker …** _____

**Jeg dufter …** _____

Skriv et digt på 4-6 linjer om december. Brug mindst tre af dine sanser. Digtet behøver ikke at rime.

**Min titel:** _____


© Idekassen / Opgavekassen



# 15 · Ordjagt: vinterord

**Find ordene mod højre, nedad og diagonalt ned mod højre.**

| D | Q | Z | Æ | C | I | V | Æ | R | Ø | Z | L | U | O | L |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| G | V | V | V | Æ | K | V | S | Z | V | P | T | Ø | D | C |
| P | Ø | I | F | I | L | K | N | E | Å | U | Z | R | Æ | V |
| B | H | A | L | S | T | Ø | R | K | L | Æ | D | E | W | I |
| I | S | V | N | T | Y | E | E | D | A | S | K | J | F | N |
| S | S | N | I | L | Y | S | K | R | A | N | S | U | U | T |
| K | R | N | E | N | V | V | T | X | D | X | A | L | G | E |
| R | A | O | E | B | T | N | I | S | A | Y | C | E | L | R |
| Y | Å | S | Q | F | O | E | S | N | Z | S | Y | T | E | S |
| S | F | Z | R | Æ | N | L | R | G | T | Q | G | R | F | T |
| T | N | Ø | J | B | Q | U | D | H | L | E | D | Æ | R | Ø |
| A | Ø | V | Q | Ø | H | G | G | O | Y | C | R | I | Ø | V |
| L | U | N | Z | Ø | J | W | Y | D | Z | G | N | D | I | L |
| K | Æ | L | K | E | B | A | K | K | E | N | G | Z | A | E |
| S | N | E | M | A | N | D | T | R | Å | D | A | E | G | G |

SNEBOLD
FUGLEFRØ
JULETRÆ
HALSTØRKLÆDE
ISKRYSTAL
SNEMAND
KÆLKEBAKKE
VINTERHYGGE
LYSKRANS
VINTERDAG
SNEFNUG
VINTERSTØVLE

Sæt et lille kryds ved ordene, efterhånden som du finder dem.


© Idekassen / Opgavekassen



# 16 · Hvordan bliver sne til?

**Læs teksten. Du skal arbejde med den på næste side.**

## FAGTEKST

Sne begynder som små iskrystaller i kolde skyer. Krystallerne kan få forskellige former. Nogle ligner små stjerner, andre ligner søjler. Temperaturen og fugtigheden i skyen har betydning for formen.

Flere krystaller kan hænge sammen og blive til et snefnug. Når luften nær jorden er lidt over nul grader, kan sneen smelte lidt på vejen ned. Så klistrer fnuggene lettere sammen. Derfor kan nogle fnug være store og våde, mens andre er små og lette.

**Tegn to forskellige iskrystaller ud fra tekstens oplysninger.**



Læs teksten igen, hvis du får brug for det, når du svarer på næste side.


© Idekassen / Opgavekassen



# 17 · Tænk over sneen

**Brug fagteksten på side 17. Svar med hele sætninger.**

**1. Hvor begynder sneen?**

**2. Hvad kan iskrystaller ligne? Nævn to former.**

**3. Hvilke to ting i skyen har betydning for krystallernes form?**

**4. Hvordan bliver flere iskrystaller til et snefnug?**

**5. Hvorfor klistrer nogle snefnug lettere sammen?**

**6. Skriv én ny ting, du har lært. Brug dine egne ord.**


© Idekassen / Opgavekassen



# 18 · Den forsvundne vante

**Skriv en kort fiktiv fortælling med begyndelse, midte og slutning.**

Du finder en vante i skolegården. Inde i den ligger en lille seddel: "Tak, fordi du fandt den. Kig ved bænken." Skriv en fortælling med begyndelse, midte og slutning. Brug mindst tre ord fra ordjagterne.

**Plan: Hvem? Hvor? Hvad sker der?**

**Titel:**


© Idekassen / Opgavekassen



# 19 · Læs, tegn og farvelæg

**Læs alle punkterne, før du tegner. Brug feltet nederst på siden.**

1. Tegn en skolegård med en snemand ved en bænk.
2. Tegn tre børn: Et barn har en blå hue, et har røde vanter, og et holder en gul kælk.
3. Tegn en fugl på en gren og små spor i sneen.
4. Tegn et vindue med en grøn krans. Vælg selv resten af farverne.

**Tjek: Har du fået alle detaljerne med?**


© Idekassen / Opgavekassen